

DE WINTERKONING

1. 2021/2022 Hans Stapersma
2. Vinkenbaanverslag 2020 (deel 2) Richard Reijnders
8. Kerkuilen, Steenuilen en Oehoe's Henk Eenhoorn/Hans Stapersma
9. Nachtzwaluwen excursie, 02-07-2021 Martine Kamminga
10. Vogeltrekexcursie, telpost CaZ, 25-09-2021 Ruud Altenburg
12. Najaarsweekend 'Texel', 1-2 oktober 2021 Deelnemers
19. Vogeltrekexcursies NHD, 24 en 30 oktober 2021 Marian van Leeuwen
22. **Bastaardarend** Jos Vroege
25. Wist je dat, november 2021 Martine Kamminga
26. Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, aug-okt 2021
Hans Schekkerman
42. Lezingen & Excursies – 1e kwartaal 2022
Commissie Lezingen & Excursies
43. Nieuwe (jeugd)leden Redactie

Houd Ctrl ingedrukt en kies één van bovenstaande hoofdstukken

Terugkijkend op 2021 was dat helaas opnieuw een jaar dat voor een groot deel bepaald werd door corona. Inclusief lock down in vele vormen, een heuse avondklok en veel beperkingen binnen en buiten. Vele daarvan gingen kort na de zomer wel heel snel overboord met als gevolg dat we nu midden in de vierde golf zitten met opnieuw grote druk op de ziekenhuizen en hoog oplopende tegenstellingen tussen voor- en tegenstanders van vaccinatie en politieke beleidskeuzes. Corona maatregelen hadden in 2021 opnieuw een grote invloed op de activiteiten binnen de Vereniging. Zo werden onze beide normale Algemene Ledenvergaderingen dit jaar digitaal gehouden hetgeen er helaas toe leidde dat ze maar matig bezocht werden. Ook veel andere vergaderingen gingen niet door of werden digitaal gehouden. Er waren weinig excursies, noch voor de jongeren noch voor de volwassen leden; de voorzichtige herstart na de zomer wordt op dit moment helaas weer overschaduwed door de vierde golf. In dit nummer van de Winterkoning vindt u de verslagen van eigenlijk alle excursies van dit jaar. Daarnaast ook geen lezingen, behalve in de laatste ALV waar Hans Schekkerman een mooi verslag gaf van de integrale broedvogeltellingen in het Noord-Hollands Duinreservaat. In die laatste Ledenvergadering was er ook unanieme steun om Arend de Jong te benoemen tot Lid van Verdienste van de Vereniging; Arend, gefeliciteerd en namens ons allen bedankt voor al je inzet voor de natuur en de vogels! Dank gaat ook uit naar de vele vrijwilligers die in het verleden de papieren Winterkoning hebben rondgebracht. We hebben hen allemaal een mooi speldje uitgereikt als blijk van waardering namens de Vogelwerkgroep. Komend jaar is immers al het laatste jaar van de overgangperiode naar een volledig digitale Winterkoning. Datzelfde speldje hebben we ook aan een aantal andere leden gegeven als dank voor hun inzet op allerlei gebieden: Jaap Olbers voor het beheer van het archief, Peter Lechleitner voor zijn rol in de commissie Ruimtelijke Ordening en Jan Zweeris voor zijn vele bijdragen in de redactie van de Winterkoning. We verwelkomen van harte Kees Nooter als nieuw lid van de altijd drukke commissie Ruimtelijke Ordening; de vacature in de redactie van de Winterkoning is echter helaas nog steeds niet opgevuld.

Vooruit kijkend naar 2022 hoop ik van harte dat we de corona zorgen heel snel echt achter ons kunnen laten en dat we ons leven en ook het verenigingsleven weer spoedig kunnen normaliseren. Met lezingen, excursies, echte vergaderingen, discussies en ontmoetingen in het veld van mensen samen. Het Bestuur wenst u een goed, gezond en vogelrijk 2022!

Vinkenbaanverslag 2020 (deel 2)

Richard Reijnders

Juli

Deze maand weinig mooie weertjes en ook weinig bezetting. Kan het kort houden dus. Dat de Cetti's zangers in ons vanggebied het goed hebben gedaan bleek uit de vangst van nog eens 5 juveniele vogels.

Op de 22^e werden 2 Baardmannetjes gevangen: 1 adulte vrouw en 1 juveniel. Vrijwel zeker hebben ook deze in het infiltratiegebied gebroed dus (dispersie vanuit andere gebieden vindt – spaarzaam - enkel plaats in oktober normaliter). Snel door naar de volgende maand.

Augustus

Werden er in juli maar 2 Witgatten gevangen, op 1 augustus waren dat er zowaar 12 op 1 dag. Maar daar bleef het ook wel bij zo'n beetje. Het was de enige dag dit jaar met meer dan 2 Witgatten (!). Where have all the good times gone?

Op 11 augustus ving ik 2 Snorren. Maar niet, zoals je verwacht, 2 doorgeruide jongen op trek. Nee, een adult (met slagpenrui) en een nog hele juveniele (supergaaf beestje, nooit eerder in handen gehad). Vlak naast elkaar in het net. Zeker dus een ouder met een nog heel laat jong. Dat Snorren 2 broedsels kunnen hebben wist ik volgens mij wel. Maar toch, in ons vanggebied, waar ze nooit eerder gebroed hebben (vóór dit jaar dus), het blijft schitterend.

Op de 16^e een drukke vangdag, maar liefst 21 Gele Kwikstaarten werden er gevangen met de slag.

Op de 19^e ving Arnold een Fluitier, een soort die wij zeker niet elk jaar vangen.

Op de 27^e opnieuw een leuk slagdagje, met 11 Gele Kwikstaarten en 1 Engelse Kwikstaart op de slag.

Koekoek

Foto: Richard Reijnders

Al met al een leuke maand, met meer dan 2 keer zoveel vogels als de maand daarvoor. En ook wel kwaliteit: Kwartel, Sperwer, 8 Steenlopers, 2 Koekoeken (de enige dit jaar), 4 IJsvogels, 2 Draaihalzen, Kleine Bonte Specht, Grote Karekiet, 9 Snorren, 3 Waterrietzangers (de enige dit jaar), opvallend veel Bonte Vliegenvangers (26), en ook opvallend veel Gekraagde Roodstaarten (25).

Sperwer

Foto: Richard Reijnders

September

Op 1 september meteen een lekker druk dagje, met 237 vogels, w.o. de eerste Sperwergrasmus van het jaar. Op 2 september 219 vogels. Nu maar liefst 2 Sperwergrasmussen. En een Kleine Karekiet met een Estse ring (geringd in Estland). Altijd leuk. Daarna draaide de wind naar het westen en volgde een periode met een stuk mindere vangsten. Op de 6^e wel nog een Draaihals (de laatste van dit jaar), en op de 7^e en 12^e ook weer een Sperwergrasmus.

Vanaf de 14^e weer een periode met oostenwind. Op de 15^e meteen weer een hele drukke dag: 250 vogels werden geringd, waaronder een mooie Ransuil (eerste vogeltje van de dag).

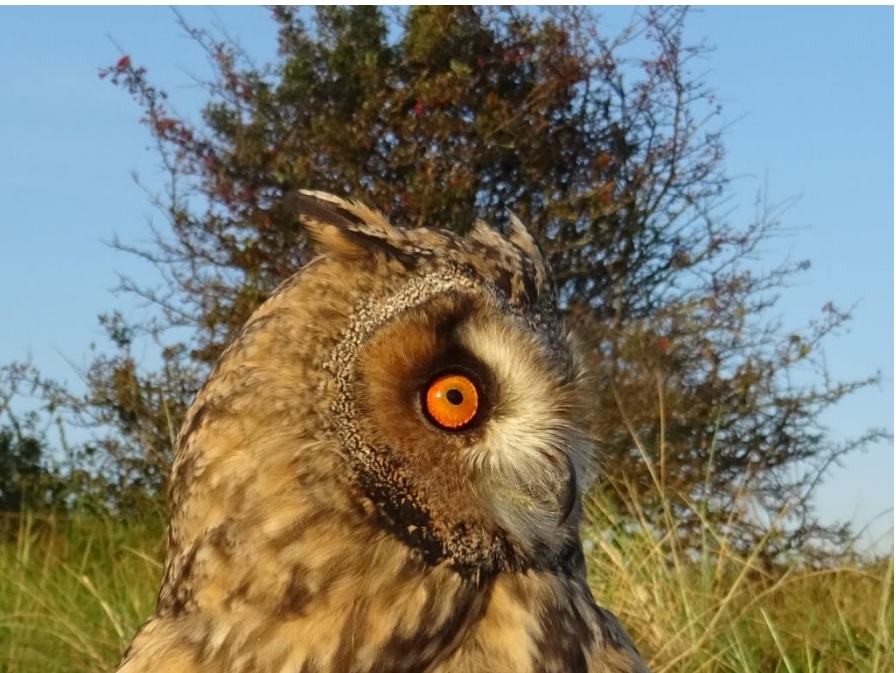
Op de 18^e onze vroegste Beflijster ooit, heel bijzonder.

Rest van de maand sterk wisselende weersomstandigheden, met ook sterk wisselende vangsten. Eerste Bladkoningen werden gevangen en ook nog een Sperwergrasmus. Op de 29^e 2 Beflijsters. Ook nog vroeg, want meestal vangen wij Beflijsters pas in oktober.

Draaihals

Foto: Richard Reijnders

Ransuil

Foto: Richard Reijnders

We sloten mooi af op de laatste dag van de maand. Een dag waar je U tegen zegt. Maar liefst 321 vogels werden gevangen, waaronder 16 (!) Bladkoningen en een Blauwstaart. De laatste was pas onze tweede ooit op de ringbaan.

Verdere leuke vangsten deze maand: Bokje, 7 IJsvogels, 19 Cetti's Zangers (waarvan 2 met een ringetje niet van ons), Siberische Tjiftjaf, maar liefst 68 Grote Gele Kwikstaarten, en onze eerste Keep van het seizoen.

Oktober

Eerste week van oktober erg slecht weer en dus nauwelijks vangsten. Op 9 oktober dan toch weer een hele mooie vangst: een Raddes Boszanger. En op de 13^e zowaar weer een Raddes Boszanger, en daarbij ook nog eens een Grauwe Klauwier.

Het weer was ondertussen enorm opgeknapt, en dat merkten we aan de vangsten. De 14^e weer een topdag. Maar liefst 345 vogels, waaronder 27 Waterrallen, 2 Ransuilen en 15 Kepen. Op de 15^e tot onze grote verbazing een tweede Blauwstaart, onze derde ooit dus

Op de 16^e plots een enorme golf met Goudhaantjes. Maar liefst 105 werden er gevangen die dag. En een hele mooie krent: een Kerkuil. Onze derde ooit, en onze eerste ongeringde.

Raddes Boszanger

Foto: Richard Reijnders

De 17^e denk ik wel de dag van het jaar. Er was erg mooi weer voorspeld, en het was een zaterdag. Genoeg gegadigden die wilden komen ringen dus. Maar vanwege corona konden/mochten we maar met 4 mensen tegelijk. Dit werd mooi opgelost door de bezetting op de baan te verdelen in een ochtend- en een middagploeg (dit zou later nog meerdere keren gebeuren). Resultaat was een echt fantastische vangdag. Nog meer Goudhanen dan de dag daarvoor werden gevangen: maar liefst 136, waarvan eentje met een Stavanger-ring (Noorwegen). Er werd een Merel gevangen met Latvia-ring (Letland). Ook leuk natuurlijk. De klappers van de dag waren toch denk ik wel een derde Blauwstaart (onze vierde ooit dus), een Pallas' Boszanger, en een Kleine Bonte Specht die wij in 2018 hadden geringd als juveniel, nu een prachtige adult man.

Daarna kakte het weer weer in. Dit duurde tot het eind van de maand. Al met al werden deze maand wel 4108 (!) vogels gevangen, w.o. o.a. een Sperwer, 10 Houtsnippen, 9 Bokjes, 7 Baardmannen, 4 Siberische Tijftjaffen, 4 Pallas' Boszangers (!), Sperwergrasmus, 32 Oever- en 32 Waterpiepers, en maar liefst 30 Kepen.

Nog wat leuke terugvangsten: Bokje met Belgische ring (!), Houtsnip terug gevangen die wij in 2019 al hadden geringd, en een Merel met Stavanger-ring (Noorwegen).

Blauwstaart

Foto: Richard Reijnders

November

Eerste week van de maand erg ruig weer. Lastig vangen dan. Maar er zaten wel dagen bij echt enorme trek. Zoals op de 5e, toen er maar liefst 434 vogels werden gevangen. Aanpoten dan met een bezetting van maximaal 4. De bulk waren Kramsvogels (96) en Spreeuwen (149). Van de laatste ook 2 met Litouwse ring.

Tweede helft van de maand was het wel over met de aantallen. Honderd op één dag werd bij lange na niet meer gehaald. Maar op de 14e werd er toch weer een zeldzaamheid geringd: op een dag met slechts 19 vogeltjes een mooie Bruine Boszanger. Pluim voor Piet en Tim. En op de 25e nog een Bruine Boszanger, deze keer door Arnold en Jan.

Verdere leuke vangsten deze maand: 18 Houtsnippen, 9 Bokjes, 5 Siberische Tijftjaffen, nog 5 Bladkoningen (in totaal 63 gevangen dit jaar), nog een late Sperwergrasmus, nog een Spreeuw met Litouwse ring, en 1 Sneeuwgorst (de enige dit jaar).

December

In december was het over en werden de netten weer binnengehaald. Maar Jan, die toch al verantwoordelijk is voor de grote aantallen Houtsnippen en Bokjes die wij vangen tegenwoordig, kreeg het op de 28^e nog even op z'n heupen. Nog even kijken of je ook midden in de winter, wanneer alle trek en zo voorbij is, Bokjes kunt vangen. En met succes, hij ving die dag zowaar nog een Bokje. En daarnaast ook nog een mooie Goudvink. Volgende dag 2 Bokjes zelfs. En zowaar nog een Bruine Boszanger (!). Onze derde dit jaar en voor het eerst ooit dat wij een zeldzaamheid vingen in de winter. In stijl sloot hij het jaar af: op de 31^e maar liefst 4 Bokjes. Kennelijk zitten er ook met zacht weer toch (veel) meer Bokjes dan wij dachten in en rond het vanggebied. Goed om te onthouden dit.

Kerkuilen, Steenuilen en Oehoe's in 2021

*Van Henk Eenhoorn,
samengevat door Hans Stapersma*

De aantallen zijn dit jaar minder compleet dan voorgaande jaren vanwege minder contacten met nestkashouders, ten gevolge van de corona maatregelen.

Kerkuilen

In de twee regio's samen waar ons werkgebied van de Vogelwerkgroep in valt waren er 7 eerste broedsels, die leidden tot 24 geringde jongen waarvan er 22 uit zijn gevlogen. Ter vergelijking: in 2020 waren dat 17 eerste broedsels met 23 geringde en 38 uitgevlogen jongen. In de twee regio's samen zijn er 73 nestkashouders met tezamen 76 kasten. Er waren 7 terugmeldingen van geringde Kerkuilen, waarvan helaas 6 dood.

Steenuilen

In onze regio hangen 65 nestkasten. Helaas waren er geen broedgevallen.

Oehoe's

We hadden – zeer verrassend – een Oehoe broedgeval. Dat broedgeval kon mooi worden gevolgd via “Beleef de Lente” van Vogelbescherming. Er waren 3 jongen waarvan er uiteindelijk 2 zijn geringd. Op een gegeven moment kwam echter één van de ouders niet meer opdagen, en kort daarop de andere ouder ook niet meer. Het is nog steeds onduidelijk wat daar de redenen van zijn geweest. De jongen zijn enige tijd op de broedlocatie met de hand bijgevoerd maar op een gegeven moment zijn ze overgebracht naar een gespecialiseerde opvanglocatie voor Oehoe's in Winterswijk; doel was/is uiteindelijk uitzetting in de vrije natuur; het oosten van Nederland is dan een logischer locatie dan omgeving Castricum. De Vogelwerkgroep heeft nog wel overleg gehad met de verschillende partijen over hoe eea was verlopen en ook of er zinnige acties konden worden ondernomen aangaande de opmerkelijke verdwijning van beide oudervogels zo kort na elkaar. We hebben daar uiteindelijk van afgezien vanwege het ontbreken van heldere zoekrichtingen.

Nachtzwaluwen excursie, 02-07-2021

Martine Kamminga

Arend, de leider, had zijn baardje getrimd, Marian van Leeuwen een coole fietshelm opgedaan, ondergetekende had haar Piaggio uit het vet gehaald en anderen waren in hun bolides gesprongen, want het MOCHT weer, na al die corona maanden.

Voor het evenement moesten we om half tien 's avonds verzamelen op de hangplek op het parkeerterrein in Bergen aan Zee. We waren met z'n dertienen, het was bewolkt met een heel klein drupje regen dat later stopte. Een aangename temperatuur. We fietsten en liepen naar het terrein in Schoorl waar het evenement zou plaatsvinden. Daar aangekomen werden we toegezongen door de "doorbitch" in de vorm van een Roodborst. We zochten allemaal een comfortabel plekje om te kunnen luisteren en na wat nieuwtjes onderling te hebben uitgewisseld, werden we stil... Mysterieland.

Er zongen Roodborstjes, een enkele Vink en een Zwartkop. Op de achtergrond klonk al een ratelend geluid, een Nachtzwaluw? Nee, het waren Rugstreepvaders. Ze zaten aan de zuidkant van het gebiedje bij een vochtig duinvalleitje. Die bleven wij de hele avond horen. Het geluid van een zwoele zomeravond.

Er werden nog twee Roodborsttapuiten gezien. Een paartje. Om exact tien voor half elf begon het "hoofdprogramma" waarvoor wij waren gekomen. Eerst een Zjwiep! geluid en toen de ratel: een Nachtzwaluw. Ze zaten er nog! Verderop weer één. Af en toe vloog er één vleugel klappend en wiebelend over ons heen om dan in de duisternis van het dennenbos aan de overkant van het veld te verdwijnen. Er vloog ook een Houtsnip over. Die werd herkend door de kenners onder ons.

Zo hebben we een tijd staan en zitten genieten. Het was donker toen we rond een uur of elf weer het duin uit gingen. Degenen zonder fiets werden nog getraakteerd op een toegift. We hoorden weer een Nachtzwaluw vanuit een gebied waar we ze normaal nooit horen. Onze avond kon niet meer stuk.

Stilletjes gingen we ieder weer ons weegs. Bij het starten van mijn scooter, wilde ik nog even het schroefje van mijn klapperende windscherm aandraaien en raakte met mijn duim per ongeluk de toeter, pal voor een woonhuis! Oei. Dat was de meeste herrie van de hele avond.

Vogeltrekeexcursie, telpost Castricum aan Zee, 25-09-2021

Ruud Altenburg

Het is altijd lastig om meer dan een paar dagen van tevoren een trekeexcursie te plannen. Tijdens op het oog uitstekende dagen, met een licht windje uit het zuidoosten, kan de trek om onduidelijke redenen tegenvallen. Aan de andere kant word je soms verrast door grote aantallen overtrekkende vogels tijdens minder gunstige omstandigheden. Op zo'n laatste dag hoopten we een beetje met de ochtendexcursie op 25 september.

De wind kwam die dag met kracht 2-3 uit het zuid-zuidwesten, dus van stuwing richting de kust zou in ieder geval geen sprake zijn. Aangezien het in ieder geval droog bleef, waagden in totaal 9 deelnemers de gok.

Trektellen komt neer op goed luisteren, en de silhouetten van overtrekkende vogels herkennen. Het plan was om de metalige dubbele tik van de Grote Gele Kwikstaart te kunnen onderscheiden van de wat meer tjilpende roep van de Witte of de totaal andere roep van de Gele. Om duidelijk te maken dat Gras- en Boompieper qua uiterlijk veel op elkaar lijken, maar hun roep enorm verschilt. Dat iets vergelijkbaars geldt voor overvliegende Zanglijsters en Koperwieken.

Het mocht helaas niet zo zijn; de aantallen vielen, op Kneu en Graspieper na, gewoon tegen. Nou ja, we weten nu in ieder geval dat Kneutjes met hun knetterende roep vaak in compacte groepen langskomen en dat Graspiepers een beetje weifelend vliegen in lossere groepen. Een afwijkend roepje in een groep Kneutjes leek verdacht veel op Ortolaan. Ondanks het feit dat deze op de recorder stond, was er helaas niet met zekerheid een van maken.

De complete telling van deze ochtend is te vinden op:

<https://trektellen.nl/count/view/1066/20210925>

Een herkansing op een wat spannendere telling kwam al tijdens de Euro Bird Watch op 2 oktober, waarvan een verslag door Hans Schekkerman zal komen in de volgende Winterkoning.

Deelnemers

Foto: Wendelmoed Korver

Najaarsweekend 'Texel', 1 – 3 oktober 2021

Deelnemers

Marian van Leeuwen

In oktober 2020 was dit weekend al gepland, maar door de pandemie uitgesteld. Gelukkig kon het een jaar verplaatst worden. De aanbataling bleef staan, en de hoop bleef leven dat het door zou kunnen gaan. En ja hoor, alle twaalf gevaccineerd, QR code mee, op naar Texel.

Foto: Tim Walta

We verblijven in twee zespersoonshuisjes in het Waddenschap 'Avanti' aan de Stuifweg bij Oosterend. En op een steenworp van de natuurgebieden 'Utopia' en 'De Schorren', dus dicht bij het wad, een prima plek.

Vrijdag

De deelnemers zijn: Bob de Vries, Femie de Jager, Jaap Walta, Tim Walta, Jaap en Marjo Olbers, Klaas Tijsen, Meia Bartelsman, Marjorie Janse, Marian van Leeuwen, Renie van der Werf en Tom Voet. We gaan in drie auto's, en nemen de veerboot van 10:00 uur. De chauffeurs Klaas en Renie zijn vroeg ter plekke, en ontdekken in de rij dat ze op de boot van 9:30 uur terecht komen. Met wat heen en weer 'gemobiel' wordt de ontmoetingsplek afgesproken: 'De Petten'. Chauffeur Jaap Olbers arriveert later, en we kunnen genieten van een vrij verre foeragerende Zwarte Ibis.

Zwarte Ibis

Foto: Marjorie Janse

Er staat een stevig briesje dus de telescopen flink vasthouden. We zien een late Grutto, Steenloper, Tureluur, Groenpootruiter, Wulp en Watersnip. Groepen Lepelaars, Smienten, Wilde Eenden, Wintertalingen en Bergeenden. Deels weer op kleur, maar ook in eclipskleed, dat laatste blijft moeilijk. Ook wolkjes Spreeuwen zigzaggen door het zwerk. Een Graspieper komt langs, de afgelopen weken zijn er al duizenden langs de kust zuidwaarts getrokken.

Voor de meegebrachte koffie met koek gaan we naar de Mokbaai, in de hoop een luw plekje te vinden. Dat valt niet mee, op Texel heeft de wind vrij spel. Maar we zijn gepokt en gemazeld (wat een uitdrukking in deze tijd), en zitten lekker aan de baai te genieten van vogels en 'koffie met'. Een Bruine Kiekendief jaagt boven het droge gedeelte van de baai, een mooie Zeekoet zwemt erin, Rotganzen en Wulpen laten hun weemoedige roep horen en zo nu en dan zingt een Wulp. Een grote groep Scholeksters op een rij rusten uit, Kneutjes en Spreeuwen vliegen over en Boerenzwaluwen haasten zich naar het zuiden. Pijlstaarten, Smienten met hun 'wioe'- roep, en vele Bergeenden maken het waddengevoel compleet, wat een mooie wereld!

Op naar het nieuwe gebied: 'De Ceres', aan de buitenkant van de waddendijk bij de Prins Hendrikzanddijk. Dit is een compensatie voor de dijkverzwaring, een mooi stukje natuur met plasjes en een overdekt kijkscherm, waar de regen en wind vrij spel heeft. Vogelaars wachten overal nog steeds op het ultieme kijkscherm of hut. En het regent en waait.

Kijkscherm 'De Ceres'

Foto: Tim Walta

Achter de dikke pilaren zoeken we luwte en genieten van Bonte- en Drieteenstrandloper, Bontbek- en Zilverplevier, Oeverloper, Visdief, Kanoet, Fuut, Grote Mantel-, Zilver- en Kokmeeuw, Scholekster en Aalscholvers. Snel terug naar de drie schuilhutjes, de auto's! Het wordt tijd om kwartier te maken in Avanti.

Maar eerst nog naar de zeldzame Bonaparte Strandloper bij de Bol en de Woestijnplevier bij 'De Volharding'. Het regent, en dan wordt het nog moeilijker om ze te zien. Gelukkig zijn er goede vogelaars aanwezig die ons op weg helpen. De Bonaparte Strandloper zoekt ook luwte bij een gekantelde dakpanscherf. Veel Bonte Strandlopers en Bontbekplevieren lopen er te foerageren, en vlak boven het weiland foerageren Boeren- en enkele Huiszwaluwen, om op te vetten voor de verre reis. Bij De Volharding staan we druiwend te kijken naar de Woestijnplevier, ook geholpen door een expert onder een paraplu. Niet alle deelnemers hebben de zeldzaamheden kunnen spotten, helaas.

We gaan kwartier maken in twee eenvoudige maar prima huisjes, en om 19:00 uur gaan we eten in restaurant 'Het Cafeetje' in Oosterend. Naar mijn idee was er voor eenieder iets te kiezen, en hebben we heerlijk en gezellig gegeten. Vooral de dikke frieten waren erg lekker!

Vlucht Lepelaars

Foto: Marjorie Janse

Tim Walta

Zaterdag

De weerberichten waren redelijk. Renie ging om 8:30 uur richting Den Burg om Kees Roselaar op te halen. Kees was voor deze dag zo bereidwillig om ons als zeer bekwaam vogelgids helpen, voor het determineren!

Na de koffie van start, richting de waddendijk, om aan de waddenkant op het drooggefallen wadvogels te spotten. Veel foeragerende en rustende vogels: o.a. Wulpen, Grutto's, Lepelaars, Plevieren, Scholeksters, Smienten, Wintertalingen, Bontbek-, Goud- en Zilverplevieren, Steenlopers, enz.

Prachtig, zoveel vogels!

Daarna doorgereden naar observatiepost 'De Robbenjager', met mooi uitzicht op een duinmeertje, met veel wad- en watervogels. Leuke plek om even te zitten, en te genieten van het uitzicht! Auto laten staan, en lopend het duin in, het heet daar 'De Tuintjes', vaak een eldorado voor doortrekkende vogels, maar deze keer was het superslecht: een enkele Zwarte Kraai, Heggemus en Roodborsttapuit. Bij de telpost boven op het duin een mooi uitzicht over de zee en het brede strand, met veel loslopende honden! Vlakbij 5 Fazanten, hoera!

Terug naar de auto, richting 'De Slufter' naar Vogelkijkpunt (zuid), altijd mooi om daar te kijken, naar de vele wadvogels, We zagen de Roodborsttapuit en het Paapje!

Juvenile Lepelaar

Foto: Marjorie Janse

Weer naar de auto en richting Den Burg, waar Kees Roselaar een zomerhuisje heeft, voor de dames gelijk de geplande sanitaire stop. Maar wat een DROOMplek tussen de bomen, geweldig mooi, met in de achtertuin een prachtig meertje (in bezit van de burenen).

Na deze rondleiding richting 'De Petten', onderweg nog een Buizerd op een paaltje. Kees wilde er niet voor stoppen! Bij de Petten de Zwarte Ibis, Watersnippen en diverse andere soorten.

Lopen naar de Horsmeertjes met Grote Zilverreigers, Dodaars en Geoorde Fuut. De roep van de Cetti's Zanger werd gehoord. Bij het laatste meertje met een mooi uitkijkpunt, veel watervogels en eindelijk weer eens een leuke waarneming: héél in de verte drie Grauwe Franjepoten, ze vielen op door hun speciale gedrag!

Terugwandeland naar de Mokbaai, waar we heerlijk in de luwte hebben kunnen genieten van de vele wadvogels en een Bruine Kiekendief. De dag loopt ten einde en we brengen Kees terug naar zijn Droompaleisje. Alvorens hem te bedanken kreeg hij van Marian, namens de groep, een gebaksdoos met inhoud, en namen we afscheid van Kees. Hij bleef nog even op het eiland. Kees bedankt!!

Terug naar ons onderkomen Avanti, na toch een geweldige mooie dag, vol met vogels, meertjes, duinen en uitzichten. We gaan lekker eten in restaurant 'Strandsend' in Oosterend, waar Renie ons allemaal verraste. Hij is namelijk jarig, en trakteert ons, het eerste rondje is van hem: "PROOST".

Tim bedankt namens de hele ploeg Marian en Renie voor al het voor werk, organisatie, regelen, enz. van dit weekend. Ze krijgen beide een tegoedbon. Nogmaals "BEDANKT".

Tim wil, namens alle meerrijders, ook graag de chauffeurs bedanken voor het rijden, en het beschikbaar stellen van hun auto! Terug in het huisje gaan we met 12 personen napraten, en ouwe koeien uit de sloot halen. Om 24 uur gaan de luiken dicht! Het was een prachtige en gezellige dag, waar we als vogelmaatjes lang op hebben moeten wachten!

Femie de Jager

Een regenachtige zondag

De excursie o.l.v. de Texelgids (Jos van de Berg) is zaterdagavond al gecancelld, omdat het de hele zondagmorgen zou regenen. Maar...als ik wakker word miezert het maar een klein beetje, en de wind is gelukkig weg.

Afspraak was om uit te slapen en om samen koffie te drinken met de mannen. Vóór de koffie loop ik vast naar de dijk. De dijk geeft mij het ultieme wadengevoel: weids, leeg, stil, de vogels op het wad, melancholische geluiden van de Wulp en de enorme ruimte. Zaterdagmorgen was ik er vroeg, precies bij de zonsopkomst, en het plaatje was fantastisch met prachtige wolkenpartijen. Nu is het wat grauwer, maar de dijk blijft voor mij heel aantrekkelijk. Ver weg zitten enorme aantallen vogels op een kluitje.

De koffie samen is (natuurlijk) heel gezellig. Opties voor deze dag worden besproken. We gaan eerst met zijn allen naar de dijk. Als het daarna droog wordt, kunnen we nog naar de Mokbaai. En Tom stelt voor om voorbij Den Helder bij de Kooibrug naar de vogelkijkhut/vogelrots (Balgzandpolder) te gaan. Daar kunnen we dan ook mooi het weekend afsluiten.

Op de dijk loop ik met enkele anderen voor de grote groep uit. De vogels zitten nu meer verspreid en dichterbij. We zien de bekende wadvogels: Bontbekplevier, veel Bergeenden, Tureluurs, Rosse Grutto's, Wulpen, Drieteenstrandlopers, Bonte Strandlopers en Rotganzen scharrelen hun kostje bij elkaar op de droogvallende delen. Boven de dijk nog meerdere Boerenzwaluwen en twee Veldleeuweriken.

Aan het eind, bij de Schorren, zitten ontelbaar veel prachtig gespikkelde Spreeuwen op een hek, maar als we, heel stil, wat dichterbij komen, vliegen ze jammer genoeg toch weg. De Schorren zijn mooi! Vogels blijken hier te ver weg. Als ik mij op het verste punt omdraai op de dijk, zie ik een pracht-plaatje: links de Waddenzee en rechts Utopia, een vogelparadijs, met o.a. 5 Lepelaars en Rotganzen. Jammer genoeg is het weer harder gaan regenen.

Fouragende Lepelaar

Foto: Tim Walta

Met 5 mensen lopen we langs Utopia terug naar de huisjes. De anderen hebben meer tijd genomen, en zien een prachtige grote vlucht Goudplevieren, en enkele beneden. Ook een Torenvalk met prooi. Omdat het nog steeds regent en het waarschijnlijk ook niet meer droog wordt, gaan we na de lunch naar de veerboot, en hier sluiten we ons gezamenlijke, mooie, weekend af, onder veel dankzegging aan Marian en Renie, die dit weekend toch weer mogelijk hebben gemaakt.

Op de boot ziet Jaap nog een Zeekoet, laatste waarneming van ons samen. En Bob heeft het totale aantal van 96 vogelsoorten geteld, wat ons allen heel tevreden stemt.

Vogeltrekeexcursies NHD, 24 en 30 oktober 2021

Marian van Leeuwen

Om 08:00 uur starten we op de stip op het strandplateau bij Castricum aan Zee. Excursieleiders zijn Joep de Leeuw en Remco Oosterlaar, twee ervaren trekcellers van de landtrektelpost Castricum aan Zee. Het is prachtig weer, de zon komt al in het oranje op, de maan staat nog helder aan de hemel en de trekvogels vliegen ons bijna om de oren. Het was al voorspeld, het wordt een fantastische trekdag!

In totaal zijn we met 11 deelnemers, inclusief de excursieleiders. We beginnen met uitleg over het fenomeen vogeltrek. Het is een gunstige wind, zuid tot zuidoost. Dat drijft de vogels naar de zeereep, en door tegenwind vliegen ze laag, dus zijn ze beter te zien en te horen. We hebben een periode slecht weer gehad, dan hoopt het zich op. Als het weer gunstig wordt barst het los, zoals gisteren, dat was ook een goede trekdag. Vogels hebben hun eigen periode van trek, de zwaluwen b.v. zijn al lang gevlogen en weg. Soms zie je nog een latertje langskomen. Start en route zijn de vogels in hun genen meegegeven.

Het is nu massale trek van o.a. Koperwieken, Vinken, Kepen en Spreeuwen. Vanuit Scandinavië, Finland en Noord-Rusland komen nu de Lijsters en Vinken, die landen stromen leeg. Dan wordt het daar heel stil in de bossen. Joep weet er alles van, hij heeft er gewoond.

Wij tellen niet, maar leren van Joep en Remco wat belangrijke kenmerken zijn om trekvogels te determineren. Belangrijk zijn o.a. trekroep, grootte, silhouet, staartlengte, vleugellengte en breedte, kleur, vleugelslag en hoe ze vliegen, ook als groep. Op het strandplateau zien we al veel vogels, individueel en in groepen, voorbijkomen. Dan lopen we langzaam over het pad langs de zeereep noordwaarts naar de Grote Veldweg. De vogels komen ons in groten getale tegemoet dus we vorderen langzaam. Langs het pad ligt, flink bemand, op een duintop de 'officiële' landtrektelpost. Ze hebben het heel druk om alles bij te houden. Wel tijd om even te zwaaien.

De zon geeft aan alles kleur, zo ook aan de vogels. Joep en Remco wijzen ons op: de roodkoperkleur van de Koperwiek, de witte buik van de Keep, de witte kop van de Pimpelmees, de witte oksels van de Kramsvogel en ook van de Grote Lijster, de twee witte vleugelstrepen (waarvan de voorste breed) van de Vink. De Vink heeft twee roepjes, "djuup" en "pink", vliegt vaak met Keep die een zeurderig "kiiiiep" laat horen. Zo'n groep vliegt krachtig in een licht golvende vlucht. Keep vliegt ook in eigen groepjes. Kneu lijkt op Vink/Keep maar de groep dwarrelt meer, dicht op elkaar. De Veldleeuwerik, vroeger in massale groepen, vliegt nu in kleine groepjes of in trio, duo of solo. Een korte staart, in glijvlucht, en wat bol naar beneden gehouden vleugels. De Koperwieken vliegen in een breed front, wat paniekerig. Hun trekroep is een heel hoog "srie", maar ze zijn nu

zwijgzaam. De Kramsvogel heeft een langzame vleugelslag, en een lange staart. Heeft twee trekroepjes, “kiep” en “tsjak tsjak”, werd vroeger, zeker in de Achterhoek, ‘Veldtsjaker’ genoemd. De Sijs is klein, vliegt in dichte dansende groepjes, en heeft een nasaal dalend geluid. De Spreeuw, een donkere vogel met brede spitse vleugels, vliegt in massale groepen in een breed front. Diverse keren zien we een groep afbuigen om over de Noordzee richting Engeland te gaan. De Grote Lijster met de kenmerkende trekroep, de ratel “prrrr” of, zoals Huub Hunekeer zegt: een “natte wind”. De Grote Gele Kwikstaart, met zeer lange staart en een lichte doorschijnende vleugelstreep, van onderen goed te zien. De Rietgors vliegt onzeker, en heeft een nasaal roepje. We zien, horen en leren veel.

Maar er vliegt zoveel meer! Grote Pieper, Boomleeuwerik, Putter, Kruisbek, IJsgors, Merel, Groenling, Zwarte Kraai, Ekster, Gaai, Zanglijster, Koolmees, Witte Kwikstaart, Graspieper en Strandleeuwerik. Roofvogels zoals Torenvalk, Sperwer, Slechtvalk en een mooi juveniel mannetje Blauwe Kiekendief. Groepen Houtduiven, let op witte streep, en Holenduiven die kleiner zijn en compacter vliegen.

Deelnemers excursie

Foto: Ria Schurer

Tijdens de koffiepauze verraste Joep ons met een opgeblazen bal van de wereldbol. Aan de hand hiervan vertelt hij over de trekroutes. Op een platte kaart verbaas je je over de schijnbare bochten en omwegen die trekvogels maken. Maar op de bol blijkt dat ze de korte tot kortste route kiezen. Een eyeopener voor ons!

En dan wordt er een Roek aangekondigd! Iedereen staat op scherp tot Kees roept: “daar komt de Roek”. En ja hoor, in een groep Kauwen,

beschenen door de zon, zien we hem voorbijkomen. De lichte snavelbasis is goed te zien.

We wandelen langs hetzelfde pad terug en nemen ca. 12:00 uur met grote dank afscheid van Joep en Remco. Het was een geweldig mooie ochtend! Als je wilt zien wat er die ochtend op de telpost geteld is, kijk dan op deze website: <https://www.trektellen.nl/count/view/1066/20211024>

Het is sowieso leuk om regelmatig de website te bekijken, en er is een prachtige veldgids over de vogeltrek: 'Veldgids Vogeltrek' door Dick de Vos en Sam Gobin. KNNV Uitgeverij.

Zaterdag, 30 oktober

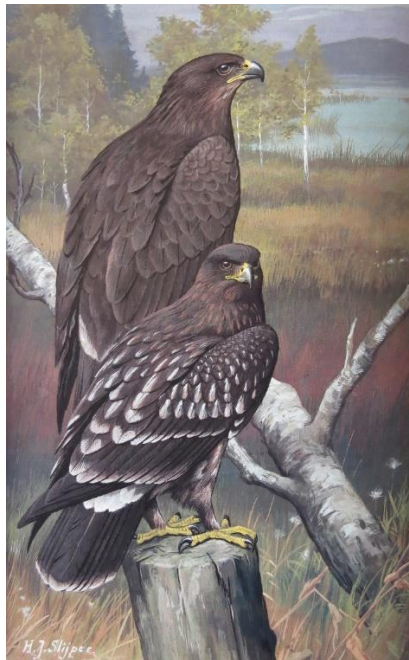
Renie van der Werf

Doorgaans organiseren we twee vogeltrekexcursies in oktober. Dit doen we omdat er een goede kans is dat één ervan niet kan doorgaan i.v.m. slechte weersomstandigheden. Zo was het ook dit jaar geregeld. En ja, de excursie van 24 oktober was een heel groot succes (zie hier boven). Maar: de weersvooruitzichten voor zaterdag 30 oktober waren niet erg best. Toch besloot excursieleider Hans Kuperus het wel door te laten gaan. Dat was dapper! De opkomst, naast Hans en, uit plichtsbesef, twee-derde van de excursiecommissie (Ronald en Renie), verder niemand. Misschien kwam dat wel omdat het voortdurend regende. Het drietal heeft nog een half uurtje gezellig onder het bushokje staan kletsen, en constateerde dat er van trek in het geheel geen sprake was. Zo zie je hier maar dat 'eentje voor het breken' niet zo'n slecht idee is.

Bastaardarend

Jos Vroege

In de periode 1976-1984 verscheen in het tijdschrift van Vogelbescherming Nederland - 'De Lepelaar', later 'Vogels' - een serie artikelen over roofvogels en uilen. Die werden geschreven door K.H. Voous en geïllustreerd door H.J. Slijper. In 1986 werden deze artikelen gebundeld in 'Roofvogels en uilen van Europa'. Een van de mooiste afbeeldingen in dit boek is die van de Bastaardarend. Daarop zijn twee vogels te zien: een adult en een juveniel exemplaar; op de achtergrond een "Impressie van het broedgebied in een moerasbos in Polen" (Voous & Slijper, 1986).

Bastaardarend, 'Roofvogels en uilen van Europa', H.J. Slijper

In 1996 maakte ik voor het eerst een vogelreis. De bestemming was Noordoost-Polen (Vroege, 2013). Op 27 mei zag ik daar, in het zuidelijk deel van de Biebrza moerassen, een mogelijke Bastaardarend (De Winden, 1996). De vogel zweefde op grote afstand van ons af en hield de vleugels in de "kenmerkende, diep gebogen houding met iets geheven arm en opvallend afhangende hand, met de vingers sterk omhoog gebogen" (Forsman, 2017). Op basis van het vliegbeeld concludeerde onze Poolse gids dat het waarschijnlijk ging om een Bastaardarend. Wij waren daar niet zeker van: dat in Oost-Europa "op grote schaal hybridisatie" plaatsvindt met de nauw verwante en daarop sterk gelijkende Schreeuwarend, was toen al bekend.

Waar ik relatief veel Bastaardarenden heb gezien, was tien jaar later in India. Bij het eerste bezoek aan het Keoladeo National Park in Bharatpur zagen wij op 20 februari 2006 onmiddellijk twee exemplaren. Zij zaten samen op een tak boven het water - een beeld zoals geschetst door H.J. Slijper, maar dan in het overwinteringsgebied. Ik had destijds nog een camera zonder telelens en maakte uitsluitend sfeerplaatjes. Op de door mij gemaakte foto is dan ook niet meer te zien dan het silhouet van twee grote roofvogels.

De Bastaardarend broedt “Van Oost-Europa in een brede zone over de gematigde streken van Azië tot het meest oostelijke deel van Rusland en de Stille Oceaan” (Forsman, 2017). Anders dan de Schreeuwarend, die broedt in Oost-Europa en vooral in tropisch Afrika overwintert, is hij een korte-afstandstrekker. “Hij zoekt wijde open gebieden op, met veel water en is in de winter met name talrijk in het Beneden-Nijldal van Egypte, in het tweestromenland van Irak, in Noord-India en langs de laaglandrivieren van China” (Voous & Slijper, 1986).

Hoewel het “in tegenstelling tot de Schreeuwarend niet bewezen” is dat de Bastaardarend in West-Europa heeft gebroed, doen “het huidige areaal en de voorkeur van deze vogel voor moerasbossen en estuariën-gebieden” sterk vermoeden dat dit wel het geval is geweest (Voous & Slijper, 1986). In Nederland is de Bastaardarend vermoedelijk al rond 900 na Christus als broedvogel verdwenen (Vogel, 2007). Hoewel het aantal broedparen op veel plaatsen afneemt, overwinteren Bastaardarenden de afgelopen decennia op beperkte schaal in Frankrijk en Spanje. In Nederland is deze vogel zeldzaam: er zijn thans 35 door het CDNA aanvaarde gevallen (<https://www.dutchavifauna.nl/species/bastaardarend>).

In het gebied van onze vogelwerkgroep werd tweemaal een Bastaardarend waargenomen. Op 5 februari 1961 maakte Cees Groot in de duinen bij Bakkum een foto van een juveniele Bastaardarend. Op 26 mei 2018 ontdekten Rob van Bemmelen en Hans Groot vanaf de strandopgang bij ‘De Hoge Toren’ een vierde kalenderjaar Bastaardarend. Die raakte ten zuiden van het Zeeveld uit zicht en werd, alvorens hij in (noord)oostelijke richting verdween, in de omgeving van het Melkvlak later ook nog door andere vogelaars gezien.

Opvallend is dat het in beide gevallen ging om waarnemingen in de duinen bij Bakkum. Zou dat toeval zijn? In de nacht van 23-24 april 2020 overnachtte een juveniele Havikarend in het bos in de omgeving van het Vogelwater en in de nacht van 31 mei - 1 juni 2020 bracht een tweede kalenderjaar Vale Gier de nacht door in het bos in de omgeving van het Zeeveld. Beide vogels verdwenen in noord(oost)elijke richting (Schekkerman, 2020a+b). Is gebied Bakkum-Egmond bij vogelaars populairder dan andere deelgebieden van het Noordhollands Duinreservaat? Of zou het feit dat het bos hier ‘ophoudt’ - en pas in de omgeving van Bergen weer grotere oppervlakten bos aanwezig zijn - reden zijn dat vanuit het zuiden doortrekkende roofvogels hier relatief vaak aan de grond komen?

Juvenile Bastaardarend, NHD, Bakkum, 5-2-1961

Foto: Cees Groot

Dank

Met dank aan Henk Levering voor zijn commentaar op een eerdere versie van dit artikel.

Literatuur:

- Forsman, D.: (2017). *Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Handboek determineren van vliegbeelden*. Zeist: KNNV Uitgeverij.
- Schekkerman, H.: (2020a). Vogelwaarnemingen in Midden-Kennemerland, feb-apr 2020. *De Winterkoning*, 55(3), 34-49.
- Schekkerman, H.: (2020b). Vogelwaarnemingen in Midden-Kennemerland, mei-juli 2020. *De Winterkoning*, 55(4), 38-58.
- Vogel, R.: (2007). De Nederlandse avifauna door de eeuwen heen. In: F. Saris (Red.), *Een eeuw vogels beschermen* (pp. 12-29). Zeist: KNNV Uitgeverij.
- Voous, K.H. & Slijper, H.J.: (1986). *Roofvogels en uilen van Europa*. Leiden: E.J. Brill/Dr. W. Backhuys.
- Vroege, J. (2013). Ek weet tog, jou mond is 'n nessie vol voëltjies. *De Winterkoning*, 48(3), 1-3.
- Winden, P. de (1996). *Birdwatching in North-Eastern Poland* (24th May - 2nd June 1996). Amersfoort: Eco Tourist Services.

Oehoes bij gebrek aan kleine zoogdieren moeten overgaan op het eten van grote insecten, zoals sprinkhanen? De aanwezigheid van resten van de Sabelsprinkhaan (*Bradyporus macrogaster*) in braakballen van de Oehoe geeft een goede indicatie goede natuurgebieden die in aanmerking kunnen komen voor de status van Natura 2000 gebied. De sprinkhaan heeft veel biodiversiteit nodig.

Het tijdstip van aankomst van trekvogels uit het noorden afhankelijk kan zijn van de voedselsituatie aldaar? In het najaar van 2017 kwamen de ganzen laat in ons land, wat samenviel met veel neerslag en veel oogstresten in de Baltische Staten.

De volgende weetjes gaan over vleugels en komen uit Het Vogeljaar nr. 3 van dit jaar:

De Kiwi bekend uit Nieuw-Zeeland, wel vijf soorten omvat? De Rowikiwi of Okarito Kiwi (*Apterix rowii*) de zeldzaamste van de vijf is, en zijn vleugels maar vijf cm lang zijn en verstopt zitten onder zijn veren, die meer op haren lijken?

Dit feit ook besloten ligt in zijn Latijnse naam, nl A=Niet, Pterix=Vleugel?

De Grote Albatros een spanwijdte van 340 cm kan hebben? Hij bij gunstige omstandigheden wel 1000 km kan zweven zonder één vleugelslag?

Gieren vele kilometers hoog kunnen zweven op zoek naar kadavers?

Kolibries wel 80 keer per seconde met hun vleugels slaan? En hierdoor klinken als een kleine motor?

Slechtvalken tijdens de jacht wel 300 km per uur halen, en daar mee de snelste vliegers zijn?

Jan van Genten een soort airbag in hun schedel hebben, die hun beschermt tegen de klap van hun stootduik op het water?

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, aug-okt 2021

Hans Schekkerman

Dit overzicht beslaat de periode 1 augustus t/m 31 oktober 2021. De selectie van interessante waarnemingen is samengesteld op basis van meldingen op Waarneming.nl en Trekellen.nl, en van de vinkenbaan. Alle melders, ook de hieronder niet genoemde, worden hartelijk bedankt voor het invoeren van waarnemingen. Om ruimte te sparen zijn hun voornamen alleen bij eerste vermelding voluit geschreven. Waar een totaalaantal *waarnemingen* wordt vermeld zijn meldingen van dezelfde locatie op dezelfde dag samengevoegd; waar dit niet is gebeurd wordt gerept van het aantal *meldingen*. Afkortingen: tp=ter plaatse; kj=kalenderjaar; ad=adult; juv=juveniel; m=man; v=vrouw(kleed); ovv=overvliegend, Z=naar Zuid etc; NHD=Noordhollands Duinreservaat.

Omstandigheden aug-okt

Augustus begon met een voortzetting van het overwegend koele, wisselvallige en vrij vochtige weer van juli. De 16^e bracht het eerste najaars-stormpje. Eind aug volgde een periode met consistente noordelijke winden. Begin sep draaide de wind naar ZO en volgde een poos mooi nazomerweer. Pas eind sep werd het wisselvalliger, met stevige zeewind op de 23^e en de 29^e. Oktober was vrij zacht met een vrij stabiel temperatuurverloop en een afwisseling van rustig herfstweer en winderige dagen, met op 21-22 een herfststormpje uit het NW.

De grootste regionale bijzonderheden van deze periode waren Witoogeed, Witvleugelsterns, Graszanger, Blauwstaart en Raddes Boszanger. Interessante fenomenen deden zich vooral op zee voor, met opvallende aantallen Kleine Jagers, Zwartkopmeeuwen, (Zwarte) sterns en Zeekoeten. Net zo interessant (en raadselachtig) was echter het wegblijven van de Bladkoningen waaraan we inmiddels zo gewend waren geraakt.

Wilde Zwaan

15 okt – 3 ad tp Sammerpolder – ‘Karl M’. Vroege doortrekkers.

Kleine Rietgans

26 sep – 12 Z Noordzee thv IJmuiden – Thijs Glastra

23 okt – 80 Z Hempolder, Akersloot – Remco Oosterlaar, Hans Kuperus

31 okt – 9 Z Vogelduin-Zuid – Hans Groot e.a.

Toendrarietgans

8 okt – ovv Duin & Bosch, Castricum – H. Groot.

Casarca

25 aug t/m 2 sep – 1 tp Sammerpolder, Heiloo – Lonnie Bregman e.a.

Zomertaling

19 aug – 1 1kj tp Groote Ven, Castricumerpolder – Hans Schekkerman

20 aug – 2 tp Sammerpolder, Egmond-Binnen – Teo Admiraal

8 sep – 1 tp Sammerpolder – Danny & Lonnie Bregman

Krooneend

4 t/m 11 sep – 1 v Hoefijzermeer, NHD Castricum – Jos Vroege e.a.

21-28 sep – 1m 2v Hoefijzermeer – Hielke Boomsma e.a.

17 t/m 31 okt – 1 v Karpervijver en Hoefijzermeer – Roef Mulder e.a.

Witoogeend, Buiten-Krommenije, Uitgeestermeer, 19-09-2021 Foto: Roef Mulder

Witoogeend

17-19 sep – 1 v, Buiten-Krommenije, Uitgeestermeer – Kees de Jager e.a.

Mogelijk betreft dit de zelfde vogel die in juni op korte afstand binnendijs in de Krommeniërwoudpolder verbleef.

Patrijs

2 aug – 2 tp Westerduinen, NHD Heemskerk – Cees de Vries

Parelduiker

23 sep – 1 Z Castricum aan Zee – Henk Levering

25 sep - 1 Z Noordzee t.h.v. Wijk aan Zee – Erik-Jan Barten

4 okt – 1 Z, strand Egmond-Binnen – Jorg Schagen

Roodhalsfuut

27 aug – 1 ad N, strand t.h.v. Hoge Toren, NHD Bakkum – Rob v Bemmelen

23 sep – 2 Z Castricum aan Zee – R. v Bemmelen, H. Schekkerman

Georde Fuut

In aug voerden nog 2 paartjes jongen op de westelijke Wei van Brassier en 1 op het Doornvlak. In totaal zijn op deze plassen 5-10 jongen grootgebracht. Twee daarvan bleven nog lang nadat hun ouders vertrokken waren op de plassen foerageren, t/m 23 okt.

Geoorde Fuut, juveniel, Doornvlak, 25-08-2021

Foto: René Hoogenboom

Noordse Stormvogel

8 aug – 1 N strand Egmond-Binnen – J. Schagen

16 sep – 3 N over zee Egmond, Castricum – J. Schagen, H. Schekkerman

23 sep – 2N 1Z over zee – H. Schekkerman, J. Schagen, KD Dijkstra

29 sep – 1 N Castricum aan Zee – G. Keijl

Grauwe Pijlstormvogel

In totaal 24 exx over zee op 6 dagen tussen 11 sep en 6 okt. Beste dag was 23 sep met 15 Z en 3 N langs Castricum aan Zee, een nieuw telpostrecord.

Noordse Pijlstormvogel

23 sep – 1 Z strand Egmond-Binnen – J. Schagen

29 sep – 1 Z Castricum aan Zee – Sven Valkenburg

22 okt – 1 N Castricum aan Zee – M. Res, H. Schekkerman

Vaal Stormvogeltje

11 sep – 2 Z, strand Egmond-Binnen – J. Schagen

29 sep – 2 Z Castricum aan Zee en Wijk aan Zee – Daan Drukker, M. Res

22 okt – 2 Z 2 N Castricum aan Zee – M. Res, H. Schekkerman, H. Groot

Kuifaalscholver

Onvolwassen Kuifaalscholvers waren aanwezig bij de Noordpier vanaf 13 aug, met als maximum 5 rustend op het forteiland op 14 sep (Rutger Polder).

Roerdomp

2 aug – 1 ovv Hempolder, Akersloot – Dick de Goede

Kwak

21 aug – 1 Z, Infiltratiegebied NHD Castricum – Leo Heemskerk. “In de schemering kleine donkere reiger zien vliegen. Had snelle vleugelslag, poten staken bijna niet voorbij staart. Formaat kwak. Vrij lang kunnen bekijken.”

Kleine Zilverreiger

Twee waarnemingen is minder dan gemiddeld in de laatste jaren:

1 aug – 5 tp, Wei van Brassier, NHD Bakkum – Marion Geerts

3 sep – 1 tp, Grote Stuk (Kruisbergweide), NHD Heemskerk – Ben Kruijzen

Purperreiger

Met 25 waarnemingen tussen 9 aug en 25 sep, plus een nabrander op 18 okt, was het een erg goed najaar voor Purperreigers in de regio. Slechts één keer werd meer dan 1 vogel tegelijk gezien: 2 langs de landtrekpost op 8 sep. Pleisterende vogels werden vaker gemeld uit het duin (Infiltratiegebied, Soeckebacker, De Westert, Doornvlak, Wei van Brassier, Commissarisveld, Kennemer IJsbaan en Verbrande Vlak) dan uit de polders (Sammerpolder, Hempolder en Castricummerpolder). Zoals gebruikelijk in het najaar waren vrijwel alle vogels juveniel.

Visarend

7 okt – 1 Z, Heemskerk – Huub Huneker. De enige waarneming dit najaar!

Blauwe Kiekendief

Zeven waarnemingen tussen 15 en 31 okt, waarvan alleen de laatste ter plaatse jagend, in Infiltratiegebied Castricum.

Steppekiekendief

28 aug – 1 1kj Z, Limiet, NHD Castricum – Jos Vroege, Henk Levering.

Smelleken

1 aug – 1 jagend, Reservaat-West, NHD Heemskerk – H. Kuperus. “Een zeer klein valkje, onstuimig laag naar Z maar tussendoor jagend achter graspiepers. Zeer vroeg.. maar ik kan er niets anders van maken!”

18 sep – 1 Z Vogelduin-Zuid – R. Oosterlaar e.a.

26 sep – 2 Z Paasduin, Wijk aan Zee – Peter Links, Rien de Vries

6 okt – 1 Z Noordpier IJmuiden – Fokko Erhart

Boomvalk

69 Meldingen tussen 1 aug en 2 okt, met nabranders op 10 okt (Vennewaterspolder, K. lakeman) en 27 okt (Wijk aan Zee, Bas Lagerveld). Jagende (familie)groepjes met juveniele werden deze nazomer niet gezien.

Slechtvalk

17 Waarnemingen verdeeld over de hele periode is bepaald geen overdaad.

Morinelplevier

21 aug – 1 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – H. Schekkerman e.a.

25 aug – 1 ad m vangst, vinkenbaan – Arnold Wijker

1 sep – 1 Z Vogelduin-Zuid – Joep de Leeuw

18 sep – 1 Z Hazenduin, NHD Castricum – Rob Bekebrede

Kleine Strandloper

Kleine Strandlopers pleisterden op een onder water gezet bollenveld in de Sammerpolder (22 aug t/m 2 sep max. 17, en 10-11 sep 2 exx), en in de waterberging bij Heemskerk (2-5 en 10 sep, 1 ex). De enige andere waarneming was 3 N over zee bij Egmond-Binnen op 29 aug.

Temmincks Strandloper

31 aug t/m 2 sep - 1 tp Sammerpolder – Willem Jas, Peter Zwitter e.a.

Krombekstrandloper

25-27 aug – max. 3 tp, Sammerpolder – René Hoogenboom e.a.

Zwarte Ruiter

Op het natte bollenveld in de Sammerpolder waren tussen 21 aug en 10 sep steeds Zwarte Ruiters aanwezig, met een maximum van 10 op 23 aug. Elders waren er 10 waarnemingen, de laatste twee op 6 en 9 okt.

Zwarte Ruiter, juveniel, Sammerpolder, 26-08-2021

Foto: Hielke Boomsma

Bosruiter

Pleisteraars verbleven in de Sammerpolder van 12-28 aug (max. 3) en 8-20 sep (max. 2). In de Waterberging bij Heemskerk pleisterden exemplaren op 18-20 aug, 1-5 en 10 sep.

Grote Jager

15 exx (2 Z 13 N) langs Castricum aan Zee op 16 aug vormden een nieuw telpostrecord en een ongebruikelijk aantal zo vroeg in het najaar, na 1 ex op 8 aug. In de periode daarna was de soort juist vrij schaars met in totaal 10 vogels op 5 dagen tussen 23 sep en 22 okt.

Middelste Jager

Vroege waarnemingen bij Castricum aan Zee op 13 (1 Z) en 16 aug (3 Z; G. Keijl, H. Groot e.a.), en daarna 6 tussen 21 en 30 sep (Noordpier, Castricum, Egmond) en op 21 okt (1Z Castricum aan Zee).

Kleine Jager

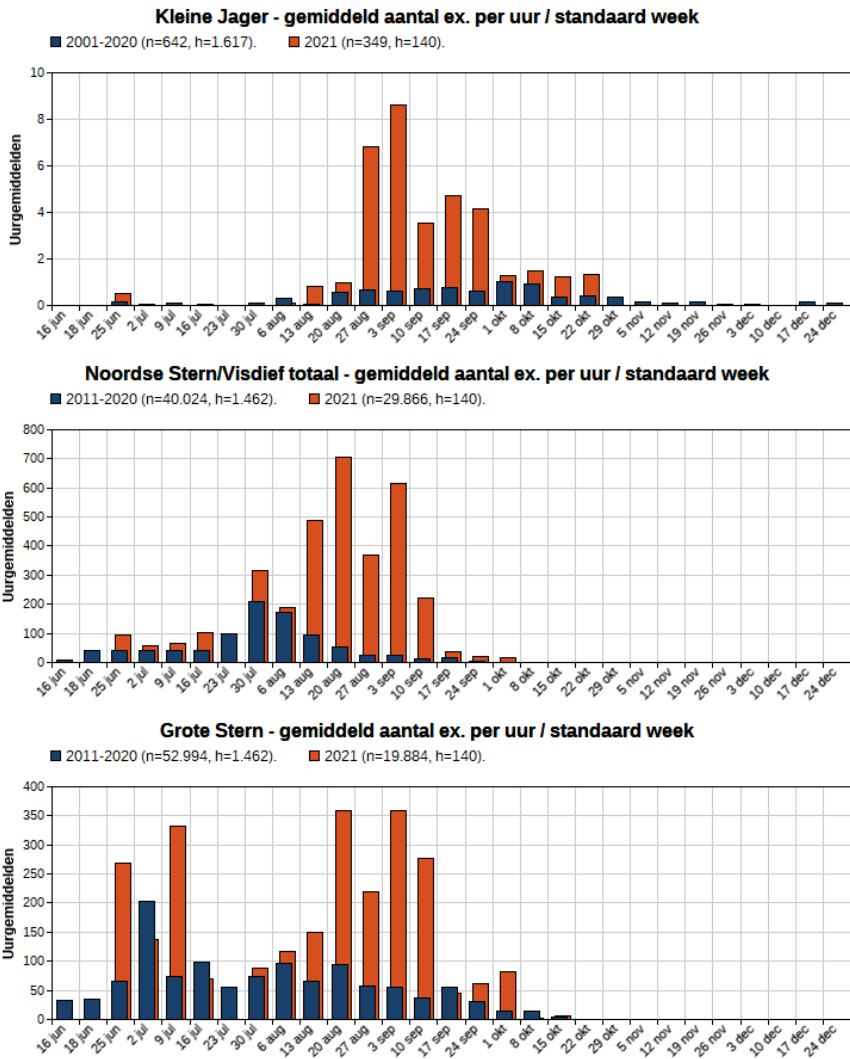
Voor Kleine Jagers was het een heel bijzonder najaar. Deze aansprekende soort neemt al decennia lang geleidelijk in aantal af als doortrekker voor onze kust, maar dit najaar was ze aanwezig in aantallen die we ons slechts kunnen herinneren uit de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. In totaal werden in aug-okt ca. 670 Kleine Jagers waargenomen in onze regio. De verhoogde aantallen begonnen al midden-aug en hielden aan tot eind okt, maar sep was de echte piekmaand (fig. 1a). Bij Castricum aan Zee waren 1 sep (47 exx), 4 (40), 23 (30) en 29 sep (36) de beste ochtenden. Ruim 5 km naar het noorden, t.h.v. Egmond-Binnen, noteerde Jorg Schagen geregeld nog wat meer Kleine Jagers, zoals op 29 aug (42 exx), 30 aug (55) en 23 sep (48). Nog verder noordwaarts langs de kust bij Camperduin en Texel waren ze nog talrijker; wat te denken van 231 exx in 3.5 uur langs Texel op 13 sep. Dit voorkomen was niet geassocieerd met harde westenwind en bij alle telposten werd veel heen en weer gevlogen; kennelijk pleisterden en foerageerden veel jagers langere tijd voor de kust. De grote aantallen lijken niet veroorzaakt door een hoog broedsucces in de afgelopen zomer, want de verhouding juveniel:adult onder de op leeftijd gedetermineerde vogels was dit jaar (90:74) niet duidelijk groter dan gemiddeld (131:135 in 2001-2020). De waarschijnlijke oorzaak wordt duidelijk als we kijken naar Visdief en Grote Stern, de favoriete slachtoffers van vis stelende Kleine Jagers in onze wateren. Ook die soorten vlogen dit najaar in opvallend grote aantallen boven zee, en ook later dan gebruikelijk - tot midden sep (fig. 1b,c). Er moet wel veel vis voor de Noord-Hollandse kust hebben gezeten om die sterns zo lang hier te houden, en de jagers hebben daarvan – indirect - ook geprofiteerd.

Kleinste Jager

Waarnemingen op/over zee op 16 aug (2 exx), 18, 19, 30 aug (3), en 11 (3), 23, en 27 sep maken 2021 ook voor deze soort een opvallend najaar. Vooral t.h.v. Egmond-Binnen zag Jorg Schagen opmerkelijk vaak Kleinste Jagers tussen de vele Kleine die hier ook aanwezig waren.

Vorkstaartmeeuw

23 okt – 1 ovv Noordpier IJmuiden – Sjaak Tijm

Figuur 1. Gemiddelde aantallen langsvliegende Kleine Jagers (a), Visdieven en Noordse Sterns (b) en Grote Sterns (c) per uur langs Castricum aan Zee in najaar 2021 (rode balken) en in 2001-2020 (blauwe balken). Bron: Trektellen.nl.

Zwartkopmeeuw

Ook Zwartkopmeeuwen waren deze nazomer opvallend talrijk langs de kust. Langs Castricum aan Zee werden er in totaal 219 geteld, waarvan maar liefst 181 juveniele. Kennelijk zijn er veel jongen geproduceerd in kolonies waaruit de vogels na het broedseizoen naar onze regio uitzwerfen (vermoedelijk vooral op De Kreupel bij Medemblik). De beste ochtenden waren 10 aug met 15 exx, 14 aug met 58 (telpostrecord) en 15 aug met 43. Weg van zee werden er slechts 7 gemeld, o.a. 4 vliegende mieren

vangende exx tussen Kokmeeuwen in het buitenduin op 5 aug (Roef Mulder), en een in Duitsland gekleurringde 2kj op het Uitgeestermeer op 16 okt (Kees de Jager).

Kleine Burgemeester

29 sep – 1 ad Z, Castricum aan Zee – Guido Keijl. Een vroege vogel, die in die week ook langs Camperduin en Bloemendaal was gesignaleerd.

Geelpootmeeuw

8 sep – 2 tp Castricum aan Zee – Guido Klerk

25 sep – 1 1kj Noordzee thv Wijk aan Zee – Stefan Muller e.a.

Pontische Meeuw

12 Waarnemingen (totaal 23 exx) uit de gehele periode; 10 langs de kust en 2 uit het binnenland (Uitgeestermeer en Castricumerpolder).

Reuzenster

11 aug – 2 Z, Castricum aan Zee – H. Schekkerman. Deze vogels werden zuidwaarts opgepikt tot aan Katwijk. Gemiddelde vliegsnelheid: 33.5 km/u.

1 sep – 1 N Castricum aan Zee – P. Zwitser

20 sep – 1 ovv Noordpier IJmuiden – Jafeth Heijstek

Zwarte Stern

Midden augustus passeerde een uitzonderlijke trek golf Zwarte Sterns de Hollandse Kust, met langs Castricum aan Zee 205 Z op 13 aug, 1377 Z (!) op 14 aug en 290 Z op 15 aug. Hiervóór stond het hoogste najaarsaantal op 102 (15 aug 1980). De stroom Zwarte Sterns was gemengd met nog grotere aantallen Visdieven en Kokmeeuwen: resp. 8400 en 5400 Z in 3 ochtenden (H. Groot, G. Keijl, H. Schekkerman).

Zwarte Stern, juveniel, Noordpier, 29-08-2021

Foto: Hans Schekkerman

Witvleugelstern

14 aug – 5 1kj Z, Castricum aan Zee – H. Schekkerman, H. Groot.

15 aug – 1 1kj Z, Castricum aan Zee – G. Keijl.

1 sep – 1 1kj Z, Castricum aan Zee – Mark Res.

Dit zijn pas de 2^e t/m 4^e waarnemingen van Witvleugelstern in de regio, na 5 exx bij Castricum aan Zee op 7 mei 2013. De vogels van 14-15 aug vlogen mee met de recordaantallen Zwarte Sterns.

Zeekoet en Alk

Nog twee zeevogels die deze nazomer in ongebruikelijke aantallen bij ons opdoken. Langs telpost Castricum aan Zee werden vanaf eind augustus geregeld Alk/Zeekoeten gezien en vanaf midden sep gemiddeld meer dan 10 per uur, wat normaal pas vanaf midden okt gebeurt. Er zwommen er ook veel op zee langs de kust en bij de pieren. Op waarneming.nl werden in deze periode 877 Zeekoeten gemeld en 98 Alken, tegen resp. 75 en 11 in dezelfde maanden van 2020 (bij telpost Castricum aan Zee was de verhouding Zeekoet: Alk 353:12). Dit was helaas geen positieve ontwikkeling, want er spoelden ook geregeld vogels verzwakt en dood aan (zonder oliebevuiling). Ogenschijnlijk was de vis die zo veel sterns en jagers in onze wateren hield dus niet voldoende geschikt als prooi voor de zeekoeten; wellicht te klein en te dicht bij het oppervlak. Het voorkomen langs onze kust was onderdeel van een grootschalige 'wreck' in de Noordzee, met vele honderden dode en nog veel meer op ongebruikelijke plekken opduikende vogels langs de Britse Oostkust en in Zuid-Noorwegen en Denemarken.

Zwarte Zeekoet

22 okt – 1 tp Castricum aan Zee – H. Groot, M. Res, H. Schekkerman.
Invallend achter de zware branding (bij WNW7).

Kleine Alk

6 okt – 1 N Castricum aan Zee – H. Schekkerman, H. Groot

18 okt – 1 tp, Noordpier IJmuiden – Emile Dirks

22 okt – 1Z 1N Castricum aan Zee – M. Res, H. Schekkerman

23 okt - 2N Castricum aan Zee – P. Zwitser

Papegaaiduiker

6 okt – 1 N Castricum aan Zee – H. Groot

Koekoek

Nog 4 waarnemingen van deze vroeg wegtrekkende soort, op 21 aug, 5, 17 en 19 sep. Opmerkelijk genoeg was de laatste geen jonge vogel zoals gebruikelijk, maar een adult vrouwtje (De Woude - H. Schekkerman).

Velduil

6 okt – 1 tp Watervlak-Oost, NHD Heemskerk – Natasja Nachbar

19 okt – 1 tp Zuidernollen, NHD Castricum – N. Nachbar

IJsvogel

De 24 meldingen in deze periode laten zien dat één broedseizoen de door de vorst van februari j.l. gedecimeerde ijsvogelpopulatie nog lang niet heeft aangevuld; in dezelfde maanden van 2020 waren het er 168...

Draaihals

Acht vangsten op de vinkenbaan: 24, 25, 31 (2 exx) aug, 1, 2, 5 en 20 sep.
25 aug – 1 tp zeereep Noordernollen, NHD Castricum – H. Schekkerman
26 sep – 1 tp De Rellen, NHD Wijk aan Zee – P. Links, R. de Vries

Strandleeuwerik

24 okt – 3-6 Z, Reggers, Vogelduin en Infiltratiegebied – H. Groot, J. Schagen, Kees Roselaar e.a.
28 okt – 9 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – H. Schekkerman
28 okt – 2 Z Vogelduin-Zuid – H. Groot, R. van Bemmelen
29 okt – 7 tp, Parkeerplaats Castricum aan Zee – Hans Stapersma e.a.

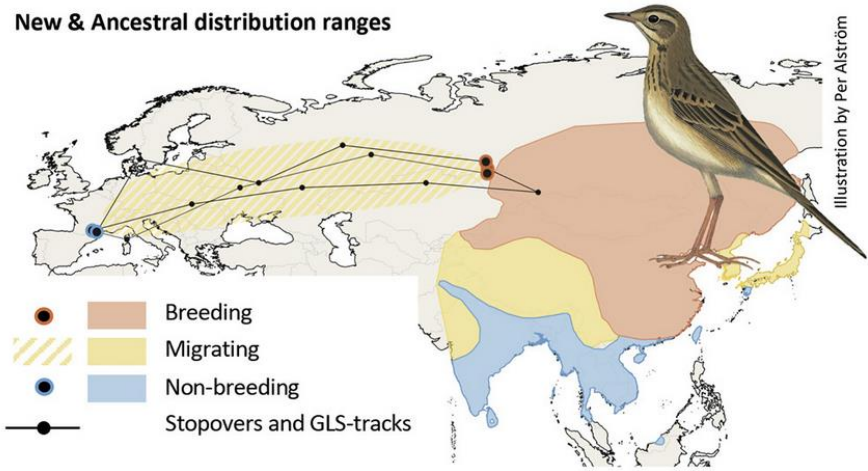
Duinpieper

3 sep – 1 N Alderdtal, NHD Egmond – KD Dijkstra
3 sep – 1 tp en ZW Vuurbaakduin, Wijk aan Zee – B. Lagerveld
5 sep – 2 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – H. Groot e.v.a.
8 sep – 2 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – H. Groot e.v.a.
19 sep 1 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – H. Schekkerman e.a.

Grote Pieper

12 Waarnemingen van in totaal 17 doortrekkers in het buitenduin tussen 9 sep en 31 okt maken 2021 een matig najaar. Recent verscheen een zeer interessant artikel van Franse onderzoekers, die nu echt hebben bewezen dat Grote Piepers die West-Europa bereiken geen 'tot een eenzaam einde gedoemde dwaalgasten' zijn. Ze behoren tot een groeiende deelpopulatie die jaarlijks trekt naar een (vermoedelijk) nieuw wintergebied in ZW-Europa en NW-Afrika, in plaats van naar Z-Azië zoals de rest. Drie overwinterende adulte vogels in Z-Frankrijk voorzien van een *geolocator* vlogen in het voorjaar erop terug naar (de uiterste westrand van) het broedgebied in centraal Rusland; één bebroedde daar zelfs eieren. In het najaar keerden ze weer terug naar hun Franse winterplek. Dit is een van de eerste concrete voorbeelden van hoe wat waarschijnlijk begon met het per ongeluk afdwalen van enkele vogels kan leiden tot het vormen van nieuwe trekwegen en wintergebieden. Dit zien we momenteel wellicht ook gebeuren bij Bladkoning. Het artikel laat echter ook zien dat in het nieuwe wintergebied meer volwassen Grote Piepers aanwezig zijn dan onder de doortrekkers in NW-Europa, en dat de drie geloggerde adulte in het najaar via een zuidelijker route naar Z-Frankrijk vlogen. De voornamelijk eerstejaars Grote Piepers die wij bij ons zien in het najaar zijn dus ofwel nazaten van westelijke overwinteraars die door gebrek aan ervaring meer variatie vertonen rondom hun overgeërfde nieuwe trekrichting, ofwel echte afdwalers uit de oorspronkelijke populatie, maar dan dus niet per se gedoemd.

New & Ancestral distribution ranges

Figuur 2. Oorspronkelijke broed- en wintergebieden van Grote Piepers en de tracks van 3 vogels voorzien van geolocators in het nieuwe wintergebied in ZW-Europa (uit Dufour e.a. 2021, [Current Biology 31: 1-7](#)).

Siberische Boompieper, Vogelduin-Zuid, 5 okt

Foto: Roef Mulder

Siberische Boompieper

5 okt – 1 Z Vogelduin-Zuid – R. Mulder

9 okt - 1 Z Vogelduin-Zuid – H. Schekkerman e.a.

24 okt – 1 Z Vogelduin-Zuid – H. Groot, R. Altenburg, M. Res e.a.

24 okt – 1 Z Ronde Berg, NHD Egmond – R. v Bemmelen, J. Schagen

24 okt – 1 tp Vlakkeveld, NHD Bakkum – Nick Peeters, Hymke Meijer, Mark van Keulen, 'Mo'.

Roodkeelpieper

8 okt – 1 tp Vogelduin-Zuid – R. Mulder. “Luid roepend opvliegend uit open duin, samen met een graspieper. Doorgevlogen naar Zuid.”

10 okt – 1 Z, De Kil, NHD Egmond – J. Schagen

Engelse Gele Kwikstaart

30 aug – 1 m tp, Sammerpolder, Egmond Binnen – Nieuwenhuis

Blauwstaart

10 okt – 1 1kj vangst, vinkenbaan

15-21 okt – 1 1kj tp De Kaag, NHD Heemskerk – T. Admiraal, H. Boomsma e.a. Dit is de eerste Blauwstaart in onze regio die in het veld werd ontdekt; alle vijf voorgangers werden (in eerste instantie) gevangen op de vinkenbaan. Theo en Hielke hadden in bijna 2 uur posten bij het plasje één Pimpelmees gezien toen eindelijk een mezen groep kwam drinken en badderen, en daar ineens een Blauwstaart bij zat. De vogel bleef bijna een week in de buurt maar was niet zo gemakkelijk te vinden wanneer hij in het bos aan het foerageren was.

Blauwstaart, De Kaag, 15-10-2021

Foto: Hans Schekkerman

Beflijster

Vijf vangsten op de vinkenbaan en 14 veldwaarnemingen (16 exx) in het duin tussen 7 en 31 okt. Daarmee kwam de najaarstrek zo'n 2 weken later op gang dan normaal.

Cetti's Zanger

29 Meldingen uit het Infiltratiegebied en rond het eiland van De Woude.

Graszanger

15 aug – 1 zingend Z, Reggers, NHD Bakkum – Arnold Wijker: “13:55 laag over mijn hoofd golvend naar zuid. Geluid een met constante intervallen continu herhaald explosief *tsip*; dit was te horen voordat de vogel van achter een duin zichtbaar werd tot ver in het zuiden toen ik de vogel uit het oog verloor”. Om 10:15 was al een Z vliegende Graszanger gemeld bij Petten. Dit is pas de 2e waarneming van de soort in onze regio, een kwart eeuw na de eerste. Op 8 okt 1995 zag Richard Reijnders er een roepend naar Z vliegen langs de vinkenbaan. Waarnemingen werden toen nog beoordeeld door de CDNA en deze is nooit ingediend, maar zeer plausibel, en volgde op een broedgeval op Vlieland in jul-sep. Graszangers zingen jaarlijks in kleine aantallen in Zeeuws-Vlaanderen, maar zijn elders zeer schaars, met in Noord-Holland hooguit enkele vogels per jaar, meestal in de nazomer.

Snor

Op de vinkenbaan werden 21 Snorren geringd tussen 19 jul en 7 sep.

Waterrietzanger

4 aug – 1 vangst Vinkenbaan

15 aug – 1 1kj tp De Woude – Chris Winter e.a.

Sperwergrasmus

Op de vinkenbaan werden eerstejaars vogels geringd op 25 aug en 8, 9 sep.

5 sep – 1 1kj De Rellen, NHD Heemskerk – P. Rijk

18 sep – 1 1kj Zuidoostelijk duingebied, Wijk aan Zee – Diedert Koppenol

Siberische Tijftjaf

Vangsten op de vinkenbaan op 24 en 25 okt. In het veld:

31 aug – 1 tp Watervlakweg, NHD Castricum – ‘Peter’. Erg vroeg, met foto.

31 okt – 1 tp, Camping Bakkum – H. Schekkerman, H. Boomsma

Bladkoning

Na de spectaculaire toename van Bladkoning in de laatste decennia vielen de aantallen dit najaar verrassend diep terug. De 21 waarnemingen t/m 31 okt (11 ringvangsten en 10 veldwaarnemingen) steken schril af tegen de 207, 76 en 143 in 2018-2020, en komen overeen met het niveau van rond 2005. De vogels waren ook laat; de eerste werd pas op 6 okt gezien. Feitelijk bleef

nagenoeg de hele in de afgelopen jaren gebruikelijke eerste doortrekgolf, tussen eind sep en 10 okt, dit jaar uit (figuur 3). Naar de oorzaak van de terugval is het gissen. Bladkoningen (uit Rusland) lijken ons vaak via Scandinavië te bereiken, en ook een aantal gewone najaarstrekkers uit die regio, zoals Koperwieken en Goudhaantjes, arriveerden dit najaar laat. Het weer lijkt daarvoor op het eerste gezicht echter geen duidelijke verklaring te

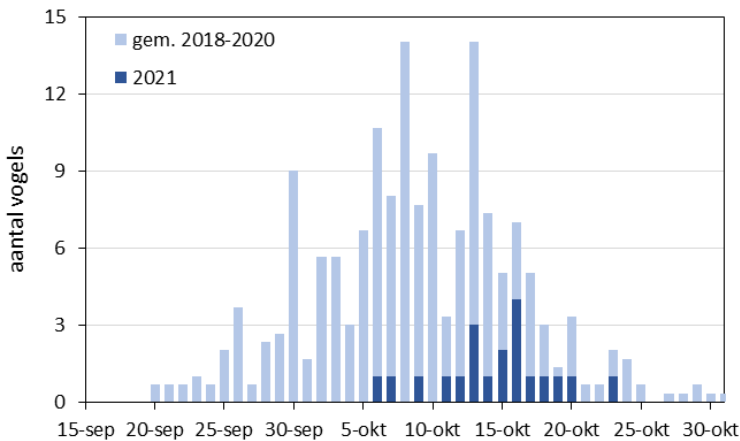

bieden. Vanaf de tweede week van okt bereikten bovendien een aantal zeldzamere dwaalgasten uit het oosten (Blauwstaart, Raddes Boszanger, Siberische Boompieper) onze contreien, maar nog steeds weinig Bladkoningen. Ik ben nu al benieuwd naar volgend najaar: zijn ze dan opnieuw schaars (wat kan wijzen op een *crash* van de herkomstpopulatie) of veren de aantallen terug (wat zou suggereren dat toevallige omstandigheden de Blako's dit jaar niet onze kant uit brachten)?

Bladkoning, De Kaag, 14-10-2021

Foto: Hielke Boomsma

Figuur 3. Bladkoning: aantallen waarnemingen per dag (inclusief ringvangsten op de vinkenbaan) in 2021 (donkerblauw), en gemiddeld in de drie voorafgaande najaren 2018-2020 (lichtblauw). Alleen waarnemingen t/m 31 okt zijn getoond.

Pallas' Boszanger

27 okt – 1 tp De Kaap, NHD Egmond – A. Wijker e.a.
29-30 okt – 1 vangst, vinkenbaan

Raddes Boszanger

9 okt – 1 vangst, vinkenbaan. De 10^e Raddes geringd op de vinkenbaan. Deze soort is bij ons nog nooit in het veld gevonden.

Bruine Boszanger

28-29 okt – 2 tp (op 28^e) Vogelwater, NHD Bakkum – J. Schagen, H. Schekkerman e.a. Weliswaar geen ultrazeldzame dwaalgast meer (inmiddels de 26^e in de regio, en de 8^e veldwaarneming), maar twee bij elkaar in hetzelfde boompje is toch bijzonder.

Pimpelmees

In de tweede helft van okt trok een opvallende golf Pimpelmezen door het duin, met recordaantallen langs telpost Vogelduin op 17 okt (302) en 24 okt (406) en geringd op de vinkenbaan op 18 okt (256) en 23 okt (110). Ze kwamen van ver: bij de gevangen Pimpels zaten 2 geringde uit Litouwen.

Witkopstaartmees

15 okt – 1 tp De Kruisberg, NHD Heemskerk – Arend de Jong
21 okt – 1 tp Camping Bakkum – H. Stapersma e.a.

Roze Spreeuw

5 sep – 1 1kj tp Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – Guido Keijl. “Pleisterend met groep van ca 300 spreeuwen. Lichtbruin verenkleed, gele ondersnavel, lichte poten, lichte stuit, donkerder vleugels.”

Grauwe Klauwier

2-3 aug – 1 pr NHD Bakkum – H. Stapersma e.a.
2 sep – 1 m Doornvlak, NHD Bakkum – Mark Res
10 sep – 1 juv tp De Hoge Toren, NHD Bakkum – Arjen Dekker

Raaf

11 aug – 1 N, Dijk en Duin, NHD Bakkum – N. Nachbar
20 sep – 1 tp Castricummerpad, NHD Heemskerk – Luc Knijnsberg

Roek

24 okt – 3 Z, zeeduin NHD Bakkum – H. Groot, J. Schagen e.a.
28 okt – 1 Z Ronde Berg, NHD Egmond – J. Schagen

Barmsijs

Slechts 4 waarnemingen tussen 21 aug en 31 okt.

Roodmus

25 okt – 1 vangst, vinkenbaan. Dit is pas het eerste echte najaarsgeval (na aug) van een Roodmus in onze regio.

Kruisbek

48 Meldingen met in totaal 335 exx, vrij gelijkelijk verdeeld over de periode.

Geelgors

Tien waarnemingen van in totaal 11 vogels trekkend door het duin tussen 7 en 31 okt.

Ortolaan

1 sep – 1 tp Vuurbaakduin, Wijk aan Zee – H. Groot

8 sep - 1 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – R. Altenburg e.v.a.

19 sep 1 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – H. Schekkerman e.a.

Roek, Vogelduin, 24-10-2021

Foto: Hans Schekkerman

Dwerggors

9 okt – 1 vangst, vinkenbaan. Deze vogel werd opnieuw gevangen op 26 okt en 2 nov, heeft dus een tijd in de omgeving vertoefd.

13 okt - 1 vangst, vinkenbaan, later veldwaarneming bij Hoefijzermeer

13 okt – 2 ovv, Meeuwenweg, NHD Heemskerk – H. Kuperus

28 okt – 1+2 Z, Vogelduin-Zuid – H. Schekkerman

IJsgors

Een vroeg exemplaar langs de telpost in het Vogelduin op 5 sep, en daarna pas weer 9 vogels tussen 16 en 29 okt; allemaal door het buitenduin.

Sneeuwgors

18 okt – 1 ovv Noordpier IJmuiden – R. Mulder

23 okt – 7 Z Castricum aan Zee – P. Zwitser

24 okt – 2 Z Castricum aan Zee – H. Boomsma

25 okt – 15 Z strand t.h.v. Hoge Toren – P. Zwitser

Lezingen & Excursies, 1ste kwartaal 2022

Commissie Lezingen & Excursies

Let op: we vertrekken in principe steeds vanaf het parkeerterrein aan de **achterzijde** van station Castricum (ter hoogte van 'Huis van Hilde').

Het zal voorlopig nog onzeker zijn of een excursie wél of niet door kan gaan, en vanaf welke vertreklocatie. Hou daarom de VWG-e-mailberichten goed in de gaten.

Houd er a.u.b. rekening mee dat de chauffeurs wellicht geen passagiers in hun auto zullen toestaan die ongevaccineerd zijn (en ook niet recentelijk Covid-negatief getest zijn). Natuurlijk staat het ieder vrij met eigen auto te komen.

Zondag 9 januari: Ochtendexcursie 'Zuidpier e.o.'

Excursieleider: Arend de Jong.

Vertrek achterkant station Castricum: 09.00 uur tot 13.00 uur.

Zaterdag 19 februari: Dagexcursie 'Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden'.

Excursieleider: Kees Roselaar.

Vertrek achterkant station Castricum: 07:00 uur tot ca. 18:00 uur.

Zondag 13 maart: Ochtendexc 'Amsterdamse Waterleidingduinen'.

Excursieleider: Arend de Jong.

Vertrek achterkant station Castricum: 7.00 uur; tot ca. 13.00 uur.

Hou rekening met een stevige wandeling.

Noteer ook deze (voorlopige) data alvast in uw agenda:

- Zondag 3 april 2022, Deventer, Veenoordkolk en landgoed Dorth
- Vrijdag – zondag, 13-15 mei 2022, Weekendexcursie 'Drenthe/Groningen'

Weekendexcursie 'Drenthe / Groningen', vrij 13 t/m zon 15 mei, 2022.

Eindelijk weer eens een voorjaarsweekend (Deo Volente...)! Onder leiding van Kees Roselaar bezoeken we een aantal schitterende vogelgebieden in Drenthe en Zuid-Groningen. Deze gebieden (**kunnen**) zijn:

- Directe omgeving (Z. en O. van Hotel): bossen (Siepelveen) en gebied Drentse Aa,
- Dwingelderveld,
- Fochteloërveen,
- Diependal,
- 'Wateropvangmoerassen': Onner-, Oost- en Kropswolderbuitenpolder (nabij Zuidlaardermeer),
- Noordlaarderbos.

Het geheel van deze gebieden herbergt een groot aantal bijzondere vogelsoorten. We verwachten (of: hebben **goede kans op**): Kraanvogel, Raaf, Wielewaal, Middelste Bonte Specht, Zwarte Specht, Appelvink, Grauwe Vliegenvanger, Bonte Vliegenvanger, Fluitier, Paapje, Matkopmees, Boomklever, Steltkluut, Geoorde Fuut, Roodhalsfuut, Witwang-, Witvleugel- en Zwarte Stern, Grauwe Kiekendief. En héél veel meer.

Welke gebieden we daadwerkelijk aandoen, en welke soorten we zien, hangt sterk af van de verwachtingen en omstandigheden van dat moment.

We logeren in Fletcher Hotel 'Zeegser Duinen' in Zeegse, nabij Zuidlaren. Het besproken arrangement is op basis van tweepersoons kamers, (twee maal) ontbijt en één warme maaltijd op vrijdagavond.

We verplaatsen ons per auto. Tevens zullen er enkele stevige wandelingen plaatsvinden. We vertrekken op vrijdagochtend (details komen later) en zijn zondagavond weer thuis.

Het maximum aantal deelnemers is 12. De kosten (o.a. voor het hotelarrangement en km-vergoeding, warme maaltijd op zaterdag en eventuele lunchpakketten niet inbegrepen) bedragen ca. € 200,- per persoon.

Aanmelding is mogelijk vanaf 1 februari tot 15 maart bij (uitsluitend): excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl. Er zal t.z.t. een aanbetaling worden gevraagd, daarmee wordt de reservering definitief.

Nieuwe (jeugd) leden

D.B. Versteeg
J.A. Kivit

Redactie

Heiloo
Castricum

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

De Winterkoning is het verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. Het verschijnt viermaal per jaar: begin januari, april, juli, en oktober. Uiterste inleverdata voor kopij zijn: 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november. Voor het digitaal versturen van illustraties moet de illustratie in JPG-formaat zijn.

Voorzitter Hans Stapersma tel. 06-22684313
Heereweg 44
1901 ME Castricum

Secretaris Arie Dekker 0251-655817
C. Huygenstraat 4
1901 JA Bakkum
secretariaat@vwgmidden-kennemerland.nl

Penningmeester Renie van der Werf 072-5337 078
Vogelwerkgroep Oosterzijweg 6a
1851 PA Heiloo
penningmeester@vwgmidden-kennemerland.nl
rek.nr. NL67 INGB 0004 4913 69
t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

Penningmeester Kees Roselaar 072-5125 423
Vinkenbaan roselaar@xs4all.nl
rek.nr. NL03 INGB 0004 3806 80
t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland

Bestuursleden Hans Schekkerman 0251-881405
Micha de Heus 06-49918837
Piet Admiraal 0251-232603

Ledenadministratie Femie de Jager – ten Berge 0251-831286
Kerkweg 88
1964 JG Heemskerk
femiedejager@vwgmidden-kennemerland.nl

contacten

- Milieufederatie Hans Stapersma 06-22684313
- SVN Hans Stapersma 06-22684313

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

<i>Redactie</i>	Martine Kamminga Vacature	0251-679171
	Cees op den Velde	06-57565812
	Hans Stapersma	06-22684313
<i>Redactieadres</i>	Cees op den Velde Meeuwenlaan 31 1935 ER Egmond-Binnen webmaster@vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Website</i>	https://vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Vinkenbaansecretaris</i>	Arnold Wijker	072-5070793
<i>Vinkenbaancoördinator</i>	Richard Reijnders	0251-656089
<i>Commissie Lezingen & Excursies</i>	Renie van der Werf Marian van Leeuwen Ronald Sunnotel excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl	072-5337078 0251-311092 06-10403680
<i>Werkgroep Kerkuilen & Steenuilen</i>	Piet Zomerdijk	06-13935557
<i>Werkgroep Ruimtelijke Ordering, secretaris</i>	Vacature	
<i>Werkgroep Roofvogels</i>	Henk Levering Henk Schoonenberg Pr. Frederik Hendrikstraat 6 1901 CK Castricum	0251-659540 0251-656825
<i>Werkgroep IJsvogels</i>	Klaas Pelgrim ijsvogelwerkgroep@vwgmidden-kennemerland.nl	06-29098695
<i>Jongeren Werkgroep</i>	Micha de Heus Hans Kuperus	06-49918837 0251-657810
<i>AID (Algemene Inspectie Dienst) Kerkrade</i>		0800-0488

© het copyright van de artikelen, tekeningen en foto's berust bij de auteurs, tekenaars respectievelijk fotografen